

Llums i ombres econòmiques

Les Balears continuen submergides en una severa crisi, però el sector de l'alta tecnologia comença a ser una realitat amb gran potencial de futur.

La crisi econòmica continuarà castigant les Illes almenys durant la primera part del nou any. No hi ha cap indicador de les activitats dels tres sectors econòmics tradicionals que faci ser optimista. En canvi, el nou sector, el quaternari, el de l'alta tecnologia, es va convertint a les Illes és una seriosa esperança de futur.

Ombres. La indústria continua perdent feina. La construcció ha tingut una certa recuperació, gràcies per exemple al pla d'inversions promogut pel govern espanyol en obres públiques als municipis, que s'allargarà enguany. Tanmateix, es pot dir que no hi ha capacitat de recuperar els índexs de creixement i d'ocupació semblants a fa dos anys i, d'una altra banda, tampoc no és que ningú ho desitgi. L'agricultura es manté dins marges d'activitat molt minsos i decreixents respecte al producte interior brut (PIB), amb algun subsector de gran tradició, com ara l'ametlla, que es troba en un franc perill de mort. De fet, la campanya de l'any passat d'aquesta fruita seca va ser especialment catastròfica. Es va recollir el 20% de la quantitat recol·lectada un any abans i el preu que es va pagar als productors fou d'1,40 euros el quilo. Una xifra ridícula si es té en compte que ja l'any passat la Unió de Pagesos considerava que menys de 3 euros el quilo volia dir perdre-hi diners. I els pagesos advertien aleshores que si no es capgirava la tendència, l'abandonament dels ametllers podria ser multitudinari. Tenint en compte la poca quantitat recollida enguany —una cinquena

part de la que es va plegar un any abans—, tenien raó. Es cert que les condicions meteorològiques no hi han ajudat, però la competència del bessó d'ametlla californiana, molt més barat, fa miques el subsector agrícola tradicional de les Illes. Els ametllers d'aquell estat dels Estats Units són fortament subvencionats per a l'exportació —de fet, inunden tots els mercats internacionals— i es produeixen a l'engròs a base de regadiu. Això fa una ametlla més bonica a la vista, però amb molt menys oli i dolçor que la mediterrània en general i la mallorquina en particular. Però tant se val: és molt més barata i en compra tothom. A més, enguany, amb la crisi econòmica, els pastissers de les Balears han comprat molta menys ametlla mallorquina. Tot plegat ha fet que el 2008 hagi estat un any desastrosos per al subsector ametller.

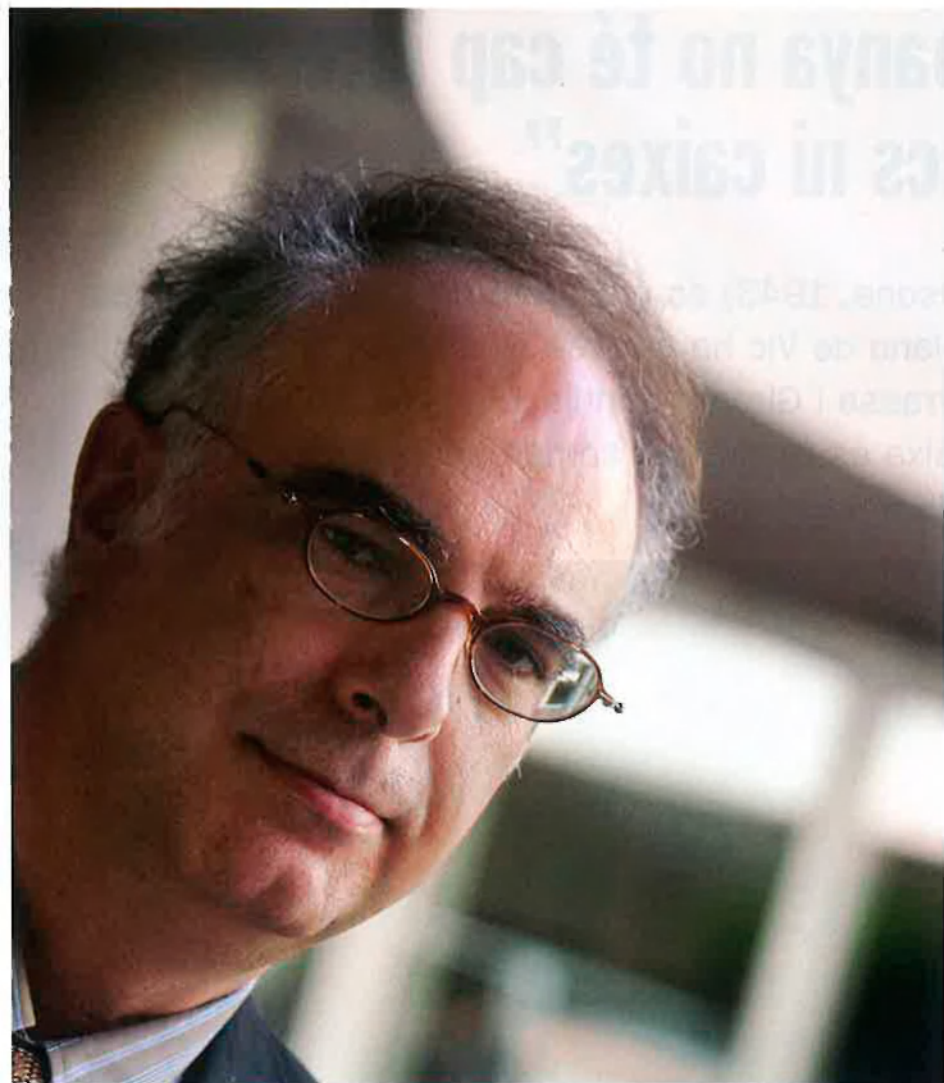
En el comerç, i tot esperant el resultat de la campanya de les festes de Nadal i les rebaixes següent, el pessimisme és general. El 2009 ha estat un any força dolent pel que fa a vendes i almenys durant la primera meitat del 2010 no s'espera pas una recuperació tangible. En el mercat immobiliari les coses no van millor: la caiguda de vendes de pisos de primer habitatge va caure el 2009 en relació amb el 2008 del 38%, mentre que la compra-venda de segones residències ha baixat d'un 35%. Pel que fa al turisme, aquest hivern és el pitjor que es recorda. Molts hotels que solien obrir no han obert i fins i tot els de ciutat —gairebé tots a Palma— temen tancaments en massa. El president de la Federació Hotelera de Mallorca, Antoni Horrach, advertí al

JORDI PLAY

Carles Manera, conseller d'Economia balear.

novembre que els 39 hotels urbans de Palma —amb una categoria mitjana més alta que no pas els hotels de sol i platja— mantenen una ocupació molt baixa, entre el 20% i el 24%. Fa un any era deu punts superior, i ja aleshores no fou pas un bon hivern. Amb això, aquest subsector hotelier, que solia mantenir obert tot l'hivern, s'enfronta a probables tancaments en vista de l'evidència de no poder mantenir l'establiment actiu. Tot i aquesta pèssima realitat turística, el president de la Confederació d'Associacions Empresariales de Balears (CAEB, la gran patronal illenca), Josep Oliver, considerarà justament abans de festes que hi havia "esperances" que "el tercer trimestre" del 2010 "sigui més acceptable" per al turisme en general; és a dir que el comportament del mercat alemany i britànic experimentin una lleugera

recuperació en relació amb el mateix període –que és la temporada alta d'estiu– de l'any passat.

La conseqüència d'aquesta baixada general de l'activitat econòmica s'ha deixat notar amb rotunditat a l'economia de les administracions públiques. La recaptació d'imposts a les illes Balears s'ha reduït d'un 20,3% arran de la crisi. La recaptació de l'IRPF entre el gener i l'octubre ha disminuït d'un 14,7% en relació amb el mateix període del 2008; l'impost de societats, d'un 34,6%; l'impost a no residents, d'un 32,9%; l'IVA, d'un 26,2%; i els impostos especials, d'un 17,3%.

Per tot plegat l'any 2009 ha estat un dels pitjors que es recorden, i el 2010 no comença pas gaire bé, tot i l'esperança que a l'estiu les coses comencin a canviar gràcies a una certa recuperació del turisme. No tot són males notícies, també hi ha motiu per a un relatiu optimisme: les altes tecnologies.

Llums. Ara mateix, les empreses relacionades amb les noves tecnologies generen a les Balears una producció anual que, segons el govern, és d'uns 7.600 milions d'euros, la qual cosa equival a més del 6% del total. I

“La disminució de l'activitat econòmica a les Balears ha portat a una baixada radical de la recaptació d'imposts”

l'executiu té la confiança que en qüestió d'un parell d'anys l'aportació al PIB ja sigui del 10% o més.

El conseller d'Economia i Hisenda, Carles Manera, explicà durant els debats parlamentaris per a aprovar els pressuposts del 2010 que l'objectiu a curt termini és que el sector relacionat amb les altes tecnologies manifesti un gran desenvolupament, tal com és previst al Pla de Ciència, Tecnologia i Innovació que aplica el govern. Aquest pla pretén fomentar la investigació bàsica i aplicada, la transferència de coneixements i tecnologies a les companyies i l'impuls d'empreses tecnològiques. Igualment, té com a objectiu la divulgació científica, principalment en matèries relacionades amb el turisme, el medi i la sanitat.

Aquest sector és l'únic àmbit econòmic de les Illes que creix en ocupació i que el 2009 ha tingut un saldo positiu. Certament, pel volum no és comparable als sectors tradicionals, però el govern està convençut que el *canvi de model* de creixement econòmic ha de partir de l'aposta a fons per aquest sector. “Som sens dubte davant l'únic sector de l'economia balear en el qual es poden apreciar vertaders brots verds; és l'únic sector que experimenta un creixement en l'activitat i en generació d'ocupació; a més, augmenta el seu pes específic en el conjunt de la producció de les Illes i, de fet, ja aporta aproximadament un terç d'allò que aporta tot el sector serveis”, va declarar el conseller Manera.

L'optimisme del govern –i de Manera en particular– coincideix amb fonts externes. Javier Sanz, conseller delegat d'Invest In Spain –la societat estatal per a la promoció i atracció de les inversions exteriors– ha indicat que les Balears “tenen tot el potencial per a continuar creixent en aquest segment i captant inversions estrangeres”, i que el 2009 les Illes ja fou el territori de l'estat espanyol amb més densitat d'empreses de noves tecnologies per habitant. El creixement és tan intens que tot fa pensar que el 2010 pot ser un any *boom* per a aquest sector a les Balears.

Miquel Payeras